

Els capgrossos

Esquivamosques

A Girona l'esparriot per excel·lència és l'esquivamosques, un capgròs que va davant dels gegants obrint pas i mirant que ningú destorbi el seu caminar o ball i apartant —a cops de xurriaca, d'una bufeta d'animal inflada o de fuet, o, en aquest cas, d'un flit— tots aquells que amb la seva inoportuna presència puguin fer-los entrebancar. L'esquivamosques és un personatge festiu que, mitjançant un capgròs que representa un home grotesc, té per missió apartar tots aquells que amb la seva inoportuna presència puguin destorbar el pas o el ball dels gegants, figures amb qui està estretament vinculat.

S'explica que els esquivamosques es diuen així perquè antigament existia un home calb que s'untava el cap amb mel per tal que totes les mosques que hi pogués haver pel carrer el dia de la festa es concentrassin a la seva testa i, d'aquesta manera, no destorbessin ni els geganters ni els assistents.

Bibliografia

Revista *Mon Geganter* 78, reportatge "Els esquivamosques", Manel Carrera i Escudé

Web Fal·lera Gironina. www.fal-leragironina.cat/cat/cercavila/capgrossos/esquivamosques.html

"Nans i esparriots". Moya i Domenech, Bienve

Catàleg de l'exposició "Capgrossos, pigues i berrugues. Figueres, Olot, Vic i els seus esparriots", 2012 Museu dels Sants d'Olot

Imatges

(1) Esquivamosques. Web Fal·lera Gironina. Giroimatges

(2) Esquivamosques antic. 1905-1925 Els capgrossos vells de Girona. Ajuntament de Girona. CRDI (Autor desconegut)

(3) Cap Esquivamosques de Girona. Foto: Ramon Saumell

Se'n té constància almenys des de 1875. En el cas de Girona, es tractava d'un capgròs més aviat petit, que representava un home barbut i calb i que al cantó esquerre de la cara tenia una berruga, motiu pel qual també se l'anomenava en Berruga. Obria el pas de la comitiva amb un vestit virolat i un fuet a les mans. Va sortir fins a l'any 1952, quan va ser jubilat definitivament i substituït per un altre capgròs també barbut. L'Esquivamosques de Girona és l'únic capgròs que es va salvar de les greus inundacions de l'any 1962.

L'any 1963 es va estrenar una nova versió del capgròs esquivamosques de Girona, obra de Joaquim Pla i Dalmau.

Característiques de l'Esquivamosques de Girona

A on se l'ubica: carrer de les Mosques

Element: flit o bufa

Ball: la polca de Sant Celoni

La novetat més destacable, i que el fa un dels capgrossos més singulars, és la mosca que li descansa damunt del nas. Originàriament, n'havia dut dues més, una a la punta del barret i una altra cosida al damunt del cinturó. El fet que les mosques del seu nom es facin presents imprimeix al capgròs el caràcter d'enfadat, o més ben dit, de mosquejat, jugant inequívocament amb l'expressió catalana de "fer pujar la mosca al nas". És fàcil d'associar-lo amb el temple de Sant Feliu, el qual acull la capella de Sant Narcís. De fet, al peu de l'escalinata principal, hi ha un carreró molt petit anomenat carrer de les Mosques.

Recentment s'ha construït una rèplica del primer Esquivamosques de Girona, del segle XIX, gràcies a un treball de recerca i documentació efectuat per Bernat Grau.

www.girona.cat

 @girona_cat

 /ajuntamentdegirona